

TALE

Tale til samråd - BEU alm. del samrådspørgsmål BL, BM og BN

09-10-2018

J.nr. 2018 - 4515

CAL

Anne Sophie Weiersøe Fusager

Indledning

Samrådet i dag handler om forskellen på løn- og arbejdsvilkår mellem danske og central- og østeuropæiske arbejdere på det danske arbejdsmarked.

Spørgsmålene udspringer af en ny afhandling fra Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier – FAOS – der har set på integrationen af central- og østeuropæere på det danske arbejdsmarked.

Jeg vil gerne starte med at oplyse udvalget om, at Beskæftigelsesministeriet har støttet Ph.D.-afhandlingen gennem ministeriets forskningspulje. Ligeså har Beskæftigelsesministeriet, sammen med DA og LO deltaget i en følgegruppe, etableret i relation til ph.d.-projektet.

Dernæst vil jeg gerne slå to ting fast:

- For det *første* er det en helt central prioritet for regeringen, at vi har en effektiv indsats, der bidrager til at sikre ordnede forhold på det danske arbejdsmarked.

- Vi har brug for udenlandske virksomheder og medarbejdere. Men det står uden for diskussion, at de skal overholde vores regler på arbejdsmarkedet. Og udenlandske lønmodtagere skal arbejde under de løn- og arbejdsvilkår, der gælder i Danmark.
- Derfor er jeg også tilfreds med, at vi senest med finanslovsaftalen for 2018 har fastholdt og styrket indsatsen for ordnede forhold. Ligesom vi i vores forslag til Finansloven for 2019 lægger op til at fortsætte den stærke indsats.
- For det *andet* viser afhandlingen ikke, at der i gennemsnit er 27 pct. forskel i lønnen for danskere og central- og østeuropæere i samme brancher og med ens stillinger. Jeg er derfor ikke enig i den fortolkning af afhandlingen, der er lagt ned over samrådsspørgsmål BL.
- Langt størstedelen af lønforskellen finder afhandlingen derimod forklares af forskellige stillinger i de to undersøgte grupper samt forskellig arbejdstid.

Lavere løn for central- og østeuropæere (spørgsmål BL)

Det vil jeg gerne uddybe ved at starte med at besvare spørgsmål BL.

Konkret sammenligner afhandlingen udviklingen for årsindkomster i perioden 2008 til 2015 for to grupper.

Den ene gruppe er EU-borgere fra Central- og Østeuropa, der ankom til Danmark i 2007 eller 2008 og har været aktive på arbejdsmarkedet fra 2008 til 2015.

Den anden gruppe er danske statsborgere med dansk oprindelse, med samme køns- og aldersfordeling som gruppen med central- og østeuropæere, og som ligeledes har været aktive på det danske arbejdsmarked i hele perioden.

De to grupper afviger dog fra hinanden i forhold til gruppernes fordeling på stilling og branche. Det vil jeg komme tilbage til.

Afhandlingen viser, at begge grupper oplever en jævn stigning i årsindkomst igennem perioden. Dog stiger årsindkomsten for den danske gruppe mere end for den øst- og centraleuropæiske gruppe.

Således øges forskellen mellem årsindkomsterne for de to grupper fra 24 pct. i 2008 til 27 pct. i 2015.

Afhandlingen finder, at de 21 af de 27 pct. skyldes forskelle i henholdsvis fordelingen på stillingskategorier og på arbejdstid.

Det efterlader 6 pct., der ikke kan forklares ud fra de data, der er inddraget i analysen.

Andre faktorer, der kan være baggrunden for forskellen i årsindkomster kunne fx være sprogkompetencer, uddannelsesbaggrund, forskelle i produktivitet, om man har skiftet job og hvor i landet man arbejder. De inddrages ikke i analysen, så derfor kan vi ikke her konkludere noget om det.

Det korte svar på spørgsmålet er derfor, at afhandlingen ikke sammenligner to grupper med ”ens fordeling i forhold til brancher og stort set samme stillinger”.

Beskæftigelsesministeriet har udarbejdet et kort resume, der uddyber afhandlingens resultater. Jeg oversender det gerne til Beskæftigelsesudvalgets orientering efterfølgende.

Overenskomstdækning (spørgsmål BM)

For at svare på spørgsmål BM, vil jeg starte med at citere hele Jonas Felbo-Koldings citat, og ikke kun den del, der er medtaget i spørgerens spørgsmål:

”Der er en stor gruppe østarbejdere, der er fanget i job med dårlige løn- og arbejdsvilkår, og som ik-

ke kan få foden indenfor på de organiserede arbejdspladser”.

Vi har som politikere ansvaret for at sikre et vel-fungerende og fleksibelt arbejdsmarked i Danmark.

Og det har høj prioritet for regeringen, at udenlandske virksomheder skal overholde danske regler, så de ikke vinder på unfair konkurrence.

Når det handler om at sikre ordnede forhold, og herunder at bekæmpe social dumping, har vi fokus på flere indsatsområder.

Vi har fastholdt kontrolindsatsen fra myndighedernes side. Vi har styrket samarbejdet med myndighederne i andre lande for at sikre, at udenlandske virksomheder overholder de danske regler. Vi har styrket RUT-registret, så myndighederne har et godt og effektivt redskab for deres indsats.

Yderligere har vi indført tvangsbøder til de virksomheder, der vedvarende overtræder deres anmeldelsespligten til RUT-registret.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at regeringen ser indsatsen for ordnede forhold som helt central.

Det er netop igennem samspillet mellem de politisk satte rammer og arbejdsmarkedets parter ansvar for at håndhæve løn-og arbejdsvilkår, at vi i Danmark har skabt vores velfungerende og fleksible arbejdsmarked.

En stor del af det danske arbejdsmarked er således i dag reguleret af overenskomster. Undersøgelser har vist, at samlet set knap 85 pct. af arbejdsmarkedet er overenskomstdækket.

Hvis vi ser på de specifikke tal for gruppen af central- og østeuropæere, der undersøges i afhandlingen, stiger deres månedlige indkomst på den 7 årige periode i gennemsnit fra ca. 22.000 kr. til ca. 26.000kr. Som nævnt er der her tale om lidt under fuldtidsarbejde.

Vi må huske på, at man her ser på de første syv år efter lønmodtagerne er ankommet i Danmark, og skal tilpasse sig sprog, kulturelle normer og skabe et netværk mv.

Modsat er gruppen af danskere udelukkende etniske danskere, der derfor har et andet udgangspunkt i forhold til det danske arbejdsmarked.

Underarbejdsmarked (spørgsmål BN)

Det leder mig til det sidste spørgsmål om, hvad jeg vil gøre ved det spørgeren kalder et "underarbejdsmarked" med "underbetalte østeuropæere".

Lad mig først slå fast, at regeringen ikke har en skjult plan om at underminere de løn- og arbejds-vilkår, som er blevet opbygget gennem generatio-ner.

Derimod vil vi have et arbejdsmarked, hvor dan-ske og udenlandske arbejdstagere og virksomheder konkurrerer på lige vilkår.

Samtidig vil jeg gerne minde om, at én af mine kerneopgaver som beskæftigelsesminister er at værne om den danske model og den arbejdsdeling, der er mellem Folketinget, myndighederne og ar-bejdsmarkedets parter.

De lovgivningsmæssige rammer og de overens-komster, som arbejdsmarkedets parter indgår, gæl-der både for danske og udenlandske lønmodtagere på det danske arbejdsmarked.

Én af styrkerne ved modellen er, at den har bred politisk opbakning.

Derfor er det også oplagt, at vi i fællesskab med arbejdsmarkedets parter diskuterer, hvordan vi

sammen finder løsninger på de udfordringer, som vi står overfor på arbejdsmarkedet. Og som bedst understøtter både myndighedernes og parternes rolle.

Det er en diskussion, som vi har i mange forskellige sammenhænge: både her i Folketinget, og i Regeringsregi har vi drøftet det i Disruptionrådet og det er også en diskussion jeg har taget del i rundt om i landet.

I mit perspektiv kan vi bibeholde et velfungerende arbejdsmarked ved hele tiden at fokusere på, hvordan vi indenfor rammerne af den danske model bedst kan styrke danske virksomheders konkurrenceevne. Og hvordan vi bedst skaber ordnede forhold på arbejdsmarkedet, herunder understøtter arbejdsmarkedets parter og deres mulighed for at indgå kollektive overenskomster.

Afslutning

Jeg vil gerne slutte med at samle op.

Man kan ikke på baggrund af FAOS-afhandlingen konkludere, at central og østeuropæere får 27 pct. mindre i løn.

Ordentlige forhold med lige løn- og arbejdsvilkår er helt centralt og en forudsætning for et velfungerende arbejdsmarked.

Ansvar for at sikre ordnede forhold påhviler både arbejdsmarkedets parter, når de indgår og håndhæver overenskomster. Og det påhviler regering og Folketinget, som skal sikre at love og regler overholdes.

Det ansvar løfter vi. Det har vi bl.a. vist med de seneste finanslovsaftaler, hvor en indsats for ordnede forhold er prioriteret.

Og regeringen har senest i sit udspil om en styrket international rekruttering lagt op til, at der fortsat skal være en stærk indsats for ordnede forhold. Det vil indgå i de kommende forhandlinger om finansloven for 2019.

Tak for ordet.